

Kedves Testvérek!

A teremtés hitvallás, a teremtés nem egy rég letűnt kultúra mondája arra, hogyan keletkezett a világ, nem egy a sok közül, hanem feltárja előttünk AZ igazságot, Isten lényét, titkát. A Teremtő Isten nem csak egyszer alkotott, de folyamatosan teremt ma is. Teremtett minket is egyenként, megalkotott édesanyánk méhében, gondja volt ránk. Gyönyörködhetünk a teremtett világban, dicsérhetjük a teremtőt és felismerhetjük Őt, a teremtőt s gondviselőt. Az egész teremtés sorozatban próbáltunk fókuszálni arra, hogy a teremtőt lássuk, a Genezisből vett textusoknál arra, hogy ne szaladjunk az első két fejezet teremtésről szóló beszámolóitól oda, hogy hogyan romlott meg Isten és ember kapcsolata. Ma azonban elérkezett ez is: a teremtésről szóló sorozat utolsó lépéseinek egyikeként a bűneset van előttünk az Igében. Ismerjük, talán mind tényleg ismerjük valamilyen módon, ha mást nem a szót: bűn, bűnös vagy. Erkölcsi kategória. Bélyeg. Kirekesztő eszköz. Társadalmi megkülönböztetés. Jogi kategória. Félelmek tárgya. Szégyen bölcsője. Talán vicceknek is tárgya. Elbogatellizált dolog. És felnagyított, eltúlzott egyszerre. Vannak gyülekezetek, ahol állandóan erről beszélnek és van, ahol szinte soha. Ha állandóan erre fixálódunk, akkor nem tudunk a kegyelemben élni. Ha pedig nem beszélünk róla és elfelejtjük, akkor sem tudunk a kegyelemben élni, mert elveszíti súlyát. A legtöbben a morál, az erkölcs felől közelítve látjuk, értjük, ismerjük. Onnan, hogy valaki megmondja, mi a jó és mi nem az- és ami nem az, az a bűn. Szociológiai háttérű fogalomként is értelmezhető, ahogy a tabu: mit mond jónak és követendőnek egy társadalom, egy közösség, egy kultúra- és mit mond nem jónak. Az egyik lesz az erény, a másik a bűn. Az egyik lesz a követendő, a másik az elvetendő. És ahogy a kultúrák különbözőek és a társadalom folyamatosan változik, így a bűn fogalma folyamatosan relativizálódik. Az Igében előttünk álló történet és annak üzenete nem egy ilyen, időről időre relativizálódó kijelentés, ami hol igaz, hol nem- hol érvényes, hol nem. Ez a talán jól ismert Ige szól minden emberről. Nem egy egyszer élt balga házaspárról: egy befolyásolható és hiszékeny nőről és az ugyancsak befolyásolható férjéről meg egy ravasz beszélő állatról. Ez a történet rólunk beszél, az EMBERRŐL. A teremtés során, mikor Isten mindent jónak teremt, megalkotja az embert is és elhelyezi a kertben tulajdonképpen lehetőségként jelen van a rossz, az Istentől való eltérés is. Ahol Isten fényt teremt és jót, ott – ha szabad a teremtés – fennáll az eltérés, elfordulás lehetősége is. Ez az egész önmagában titok, mint oly sok minden Isten lényére és a teremtésre nézve is. Miért nem akadályozta meg Isten, miért volt erre az egészre szükség, miért nem állította le ezt az annyi szenvedést okozó eseményt. Nem tudjuk, csak azt, megtörtént. S ahogy tévútnak érzem azt, hogy moralizáló módon fogjuk meg a bűn kérdését, ugyanilyen félrevezető azzal foglalkozni, mi lett volna, ha...

1. A bűneset, mint a TÖRTÉNET része.

A bűneset a nagy történet második állomása: amikor valami megváltozott, megromlott, elveszett abból, amit Isten az embernek adott. Egy olyan esemény, ami az egész teremtésre kihatással van. A teremtett világ szenved majd a bukott ember rossz döntéseitől, aki így többé nem tudja a gazda szerepet, küldetést betölteni, hanem szenvedést okoz, kizsákmányol, pusztít. A bűn nem erkölcsi kategória csupán, nem morális kérdés az, amiről itt olvasunk, hanem a történet- s így a mi történetünk része is. A bűneset történetbe ágyazottan jelenik meg: nem leírja a Biblia a bűnt, mint jelenséget, vagy titokzatosan osztja meg, amit majd a legbeavatottabbak megismerhetnek. Történetet mond róla, ami a miénk is, mindannyiunké. Kitérőmentes része mindenki történetének- nem opció, nem azonosulás kérdése. Ember vagy, embernek születettél és beleszületettél egy közegbe, egy hatás-ellenhatás rendszerbe, ami nem semleges. Nem „tabula rasa”-ként születünk, hanem hatásoknak kitéve, jellembeli meghatározottsággal. Nem találhatjuk meg az ember géntérképében a „BŰN” gént, amit módosítva elkerülhető lenne ez az egész, mégis generációról generációra folytatódik a történet pontosan úgy, ahogy ott és akkor történt. Mi ez a történet? A Róm 5:18–19-ben úgy olvassuk, hogy egy embernek az engedetlensége által sokan lettek bűnösökké és egynek a bűnesete által minden emberre elhatott a kárhozat. Ádám és Éva vétke e szerint egyben az eredendő bűn kiindulópontja is, a lényege pedig az Isten iránti bizalmatlanság, hitetlenség. Bizony ez a lázadás története. Az Istennel való szembefordulás története. A sodródás története. Az, hogy az ember – te és én – a lehető legjobb szándék ellenére sem képes még egy látszólag objektív választási helyzetben sem mindig a jót választani. A történet a befolyásolhatóság, a megtévesztés története, a hazugság története. Elhisz az ember és maga is gyárt s továbbad hazugságot, megtévesztést. Visszafordíthatatlan és maradandó hatással bírókat, hiszen a történet jellegzetessége, hogy időben zajlik, történik, előre folyik- nem lehet csak úgy átírni, módosítani. A bűn a megváltoztathatatlan sebzés, bántás, kisémmizettség és kisémmizés motívuma életünk szövetében. Változnak a helyzetek, a párbeszéd is lehet, de felismerhetjük életünk epizódjaiban, pillanatképeiben ugyanezt: az elbizonytalanító kísértőt, a kételyt, mely nem az építő és előre vivő kételkedés, tépelődés. A kívánságot, mellyel Éva a gyümölcsre néz. Azt az egy mozdulatot, ami ugyanolyan karemelés, mint bármikor máskor, mégis jelentősége sokkal nagyobb, mint bármi másé. A már előtte a szívben lezajló gyümölcs szakítás, ami már lezajlott lélekben, képekben, elképzelésekben- a mozdulat ennek csak beteljesítője lett. A másik bevonását e rossz útba, a furcsa közösséget és együtt vacogást a bűnben. Az ürességet, ami ott tátong az emberben minden ilyen történetben. Az elrejtőzést, menekülést s aztán a hibáztatást, az okolást, a magyarázkodást. A történetünk része. Az életünk része. Lehet, hogy először hallod, lehet, hogy már sokszor szembesültél vele és küzdesz: ez van. A történet ez, ismerjük, ismétlődik újra és újra- néha teljesen váratlanul ránt magával, néha hosszan érlelődve fejlődik ki- néha tudatos, máskor látszólag tudattalan. De mindig egyforma: romboló és visszafordíthatatlan.

2. A bűneset: beláthatatlan következmények

Az ember bukásában látszólag elérte az Istenhez való hasonlóságnak azt a vonását is, hogy megismerte a jó és rossz közti különbséget, de ez számára tragikus ismeret, mert nem tudja úgy a jót választani és a rosszat elutasítani, mint Isten. A gyümölcs megkóstolása a meztelenség felismerésével járt, ami korábban nem jelentett problémát. Az erkölcsi tudás egyik következménye lett a bűnre való rádőbbenés, a rossz lelkiismeret feltámadása és a büntetés előli ösztönös menekülés. Közben kiderül, hogy a számonkérő Isten elől nem

lehet elrejtőzni sem bokrok, sem kitérő válaszok mögé. A bűnesetben nagyon világosan állnak előttünk a következmények, amivel szembe kell nézni az embernek. Isten büntetése félreérthetetlen és biztos, hogy be is teljesíti azt, amit mond: nem gondolja meg magát, nem visszakozik a büntetésből: következményei vannak mindannak, ami történik. Azt látjuk, hogy a bűnesetnek az egész világra hatása van a mai napig globálisan. A világ megtört, töredékes és a bűn hatásai láthatóak és érezhetőek a saját bőrünkön- általában is. És konkrétan is: a saját bűnünkkel kapcsolatban is igaz: következményei vannak az életünkben, amit hordozunk, hordoznunk kell. Sokan gondolják, hogy ha nem beszélünk róla, ha nem derül ki, egyszerűen – mint némely jogi helyzetben – egyszerűen elévül a bűn, s a következményeivel sem kell már számolni. A bűneset története s a Szentírás bizonyágtétele arra utal, hogy ez nem így működik. Azt kell mondanom, hogy a bűn a legsúlyosabb következményekkel járó dolog, amivel mindig számolnunk kell. A bűn állapot, Istentől való elszakadtságunk állapota. És ha ki nem szakít ebből minket Isten, ezt reprodukáljuk. A következmények és a büntetés pedig csak gyűlik és hat az életünkre. Nem szeretnék senkit megijeszteni, lenyomni, de ez az igazság, így működik: az ember saját bűnei következményei miatt szenved. és ha nincs rendezés, feloldozás, bűnbocsánat, akkor ezek a következmények hatnak. Konkrétan arról van szó, hogy a következmények, amivel számolnunk kell, az Isten teremtettségi rendjéből való kiesés, annak a megtörése, elromlása. A bűn következménye, a büntetés nem más, mint átok. Az utolsó átokszó az egész emberiségre érvényes halál. Magasabb rendű élőlény volta nem menti meg attól, hogy ismét porrá legyen. A bűn zsoldja a halál. Emellett pedig a következmény legáltalánosabban az, hogy nem élhetjük azt az életet, mit lehetne. A történetben a szülés fájdalommal jár majd az asszony számára- nem ez volt a teremtési szándék. A férfi uralkodni fog az asszony felett: megmérgeződik a kapcsolat. A föld bogáncsot terem, verejtékkel és fáradtsággal kell művelni azt- nem ez volt a terv. De az lett a valóság. A bűn következményei fájdalmasan valóságosak és kézzel foghatók. Lehet ezen a ponton magyarázkodni és keresni a bűnöst. A bűnbakot! Főleg egy családban, kapcsolatban. Ki a bűnös? Ki miatt szenvedünk? Ki nyomorított meg kit, ki mulasztott el eléggé szeretni, ki vette el a kibontakozás lehetőségeit, ki rövidített meg, ki sebzett meg, stb. Azt kell, hogy mondjam, hogy miközben a kapcsolati oldalról fontos lehet egy-egy ilyen kérdés pontos megválaszolása, végső soron mindenki benne van a történetben. Mindannyian okozói és elszenvetői vagyunk a bűn következményeiből fakadó sebzó és sebzett létnek. Sokféleképpen lehet viszonyulni itt és most ehhez. Lehet elutasítani, elnyomni, egyetérteni vele s aztán elfelejteni az egészséget, passzívan csak elfogadni, befeszülni vagy maró büntudattal magunkba süllyedni. Isten arra hív minket, hogy vegyük komolyan és lássuk a saját történetünk és életünk részeként: a bűn valós, a következményei is azok. És mindannyiunknak van mit rendezni és van mitől tartanunk a következményekre nézve. Szükségünk van külső segítségre, mert magunktól nem tudjuk kezelni a helyzetet, mert maga alá temet. Elvesztünk, s nincs happy end verziója a történetnek. Igen, a mi történetünknek, igen, a mi életünknek!

3. A bűn: amire VAN megoldás!

„Hála legyen az Istennek, aki diadalt ad nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus által!” – mondja Pál apostol ebben a kérdésben mozogva. Mert tudjuk megint csak sokan, hogy van megoldás a bűn kérdésre. Ezáltal kerülhetünk „lépés előnybe”, azaz megragadhatjuk Isten mentő karját elveszettségünkben. S mivel tudjuk és gyakoroljuk a bocsánatkérést, az Isten elé járulást a témában, elveszti a súlyát sokszor az egész, rutinná válik. És ez roppant veszélyes. Nagyon kényes egyensúly és újra és újra való Istenhez térést, megújulást igényel, hogy ne legyen az életünk rutinszerűen kegyelemben élő vagy szüntelen bűneiben szorongó. A kulcs a hála. Az evangéliumért, ami valóságos- a valóságunk része, akárcsak a bűn valósága. A bűneset történet- az evangélium is történet. Isten elküldi a Fiát a világba tökéletes áldozatként: konkrétan él az időben, az emberi létezés történetében. Isten fizikai testben születik meg- Őt, Jézus is szövi Isten az édesanyja méhében. És a történetét is szövi: az útja, a célja, hogy győzelmet arasson az Istentől elválasztó bűn felett és hogy elhordozza a következményeket is. Út lesz, a megígért út. Már a bűneset történetében megígéri Isten, hogy lesz valaki az asszony utódai közül, aki a kígyó fejére tapos, elhangzik az ígélet. És be is teljesedik. Van megoldás tehát a bűnre, van, de csak egy: Jézus Krisztus halála és feltámadása: a belé vetett hit, a tökéletes áldozat. Furcsa és megmagyarázhatatlan: miért pont ez, miért pont így, de ez van. Ezt az utat, Őt adta Isten. Akárhányszor hallott igazság, de ez a kulcs. Azért kell ennyiszor hallanunk valószínűleg, mert ennyire elfelejtenénk enélkül, kiesnénk a fókuszról. Mert miközben Jézus áldozata tökéletes és érvényes ránk, hat ránk, ha hit által elfogadjuk, új emberek lehetünk benne, de a küzdelemnek nincs vége. A nagy csatát Ő megnyerte, megszerezte nekünk a bűnbocsánatot, de tart a csata helyi szinten. Ezt talán a legnehezebb megérteni és elfogadni. Ebbe lehet leginkább belefáradni. Mi az út most? Egyrészt a feltárás és rendezés Istennel. Mondd el neki, öntsd ki a szívedet előtte, kérj Tőle bocsánatot és valld meg előtte, amivel ellene tettél, lázadtál. Már voltunk az istentiszteleten bűnvalló imádságban, lehet, hogy ez megtörtént már, akkor úgy van jól. De megteheted, ha nem tudtál kapcsolódni, vagy nem értél ide az istentiszteletnek arra a részére. Másrészt elkerülhetetlen az egymás előtt való feltárás és rendezés. A bűnért bocsánatot kell kérni, rendezni egymással is. Nagy gyógyulás és felszabadulás rejlik ebben. Ne felejtss el, ne vedd el ennek a lehetőségét. Ne válaszd a könnyebb utat! Az úrvacsorai közösség értelme pont az, hogy vállaljuk azt, akik vagyunk. Vállaljuk, hogy küzdünk, szükségünk van a kegyelemre. Ebben a vállalásban lehetünk közösségben egymással is. Isten ebben is adta nekünk a gyülekezetet, egymást: így lehetünk együtt előtte, vele, egymással közösségben. A kegyelem asztalánál. Kulcsfontosságú ez, lelki-szellemi téren is: életed történetének része ez és kiábrázolja, hogy lehet, hogy a bűneset a nagy történet része, de nem az utolsó része lett! Lehet, hogy a bűn ez életed része, de nem ez az utolsó szó! Valószínűleg egy csapásra nem fog minden megoldódni, ami a bűnnel kapcsolatos. Sok mindenben hosszú a gyógyulás útja, de ne becsüld le, amit ad neked itt és most az Isten. Ez az első lépés, fontos lépés. Tedd meg! Jézus ma hív téged! Ne vidd tovább, ne hátríts tovább a bűnt s következményeit! Olyat teszek most, amit nem szoktam: az Isten irgalmára kérek, közeledj ma felé és engedj teret neki, lépj ki a bűnből, felé. Ne hordozd tovább, amit nem kell! Engedd el a büszkeséged és menj oda, kihez kell és kérj bocsánatot, amíg megteheted! Bocsáss meg, amíg megteheted! Itt advent első vasárnapján áll előttünk a bűneset története. Adventben arra emlékezünk, hogy eljött a király, eljön a király! Adventben ne várj! Hanem lépj! Jézus erre hívj! Lépj felé! Lépj be a csendbe, a jelenlétébe. Ha csak vársz, nem lesz változás. A bűn megbénít, megfoszt, a kegyelem felszabadít és cselekvővé tesz. Éljük a Krisztusban nyert szabadságunkban!